

conserven els seus privilegis, com és el cas de Grixin o Romànov. En canvi Mikhaïl Gorbatsxov és "l'ex" més desposseït, gràcies a la rancúnia infantil de l'actual president rus.

Exèrcit: La tardor del 1991, els exèrcits soviètics vorejaven els quatre milions de soldats. Aleshores el Ministeri de Defensa anuncià que la xifra es reduiria a dos milions i mig en divuit mesos. El col·lapse de l'URSS ha fet molt difícil de comprovar què ha passat, perquè cada república ha creat el seu propi exèrcit sobre la base de l'antic exèrcit soviètic. Almenys dos dels nous exèrcits, els de Rússia i Ucraïna, tenen capacitat nuclear i figuren entre els més potents d'Europa.

GUM: Grans magatzems de la Plaça Roja, centre obligat de qualsevol visita a Moscou. Hi són des del 1888 i ara tornen a admetre entre les seues botigues empreses estrangeres i mixtes. Més que un únic magatzem, els GUM són una mena de galeries.

Intourist: Fins al 1990 l'única agència oficial de turisme soviètica i principal malson de tot turista estranger. Des d'aleshores, el monopoli s'ha acabat. En favor seu cal dir que aquests últims temps el personal ha millorat molt.

Kolkhoz: Granges cooperatives que, juntament amb els *sovkhos* (granges estatals), eren la base de l'agricultura soviètica. Ara passen una notable crisi perquè ningú no ha sabut donar directives exactes sobre com reconvertir-les. En algunes repúbliques s'han privatitzat, però en la majoria continuen funcionant agrupades. El govern rus va deixar funcionar les que podien assegurar el subministrament d'aliments.

Màfia: Els primers anys de la *perestroika* la sèrie televisiva *Octopus* va posar de moda els mètodes i l'estructura de la màfia. Però des del 90 la màfia és molt més que una pel·lícula i domina completament el món econòmic rus. Petrovka, 38, el gran centre policíac de lluita contra la màfia, té una feïnada ingent a desarticlar els centenars de grups

mafiosos que constantment proliferen. S'han imposat algunes màfies nacionals: la màfia txetxena, especialitzada en or; la jueva, en ordinadors; la moldava, en cotxes robats...

Medi natural: Probablement l'herència més desastrosa del règim soviètic és l'absoluta destrucció del medi natural de l'antiga URSS. La catàstrofe té unes dimensions incomparables. Algunes xifres: 70 milions de persones viuen en àrees considerades "altament perilloses per a la salut"; en 16 grans ciutats la pol·lució és quinze vegades superior als nivells màxims suportables segons els organismes internacionals; el 75% de les reserves d'aigua natural són contaminades; la mitjana de concentració de pesticides és del 30% en els productes alimentaris; es calcula que només un 8% de la llet que hom beu és sana per al consum infantil; s'han detectat canvis substancials i persistents del clima primaveral del Caucas, al sud de Turkmènia i a la Mar Càspia; el llac Ladoga és biològicament mort i el Sevan i el Baikal, seriosament amenaçats; la Mar d'Aral quasi ha perdut la meitat de la seua extensió. I tot això sense parlar de les greus conseqüències de Txernòbil ni de la por pel mal funcionament de les centrals nuclears.

Negocis: No se'n fa ni un de mil que comencen, però els russos s'han llançat a la voràgina d'inventar empreses i negocis privats. Floreixen d'una manera especial els petits negocis que necessiten poca inversió, com ara perruqueries, bars i restaurants, garatges...

Partit Comunista de la Unió Soviètica: Desmantellat després del colp. En les repúbliques bàltiques és estrictament prohibit, però en les altres els seus membres poden reunir-se per estudiar alternatives. A Rússia hi ha, almenys, set grups diferents que es diuen successors del PCUS. Malgrat tot, la influència dels seus membres continua essent notable, sobretot en els cercles de la burocràcia. Els antics comunistes tenen una enorme força al Parlament, que no sembla correspondre a la realitat del país.

Preus: Pugen i pugen sense que ningú pugui arribar a saber-se'ls de memòria, perquè canvien d'un dia per altre. El gran

colp va ser quan el 2 de gener del 1992 els preus van ser liberalitzats a Rússia, cosa que provocà augments immediats de fins al 1.000%. Aquesta liberalització va tenir com a conseqüència, bona a la llarga, el final de la gran escassetat. Amb aquests preus la màfia ja va posar els estocs al mercat.

Religió: Un dels grans descobriments del post-comunisme. Des de 1990 és reconeguda de manera pública, però els últims mesos ha agafat un nivell de protagonisme que sorprèn els occidentals. No pel nivell privat, sinó pel públic. Els papes són a tot arreu donant bendicions a tot i tothom i sembla que res no es pugui fer sense ells. Per primera vegada en la història russa han aparegut partits que es declaren cristians o musulmans i en algunes zones hi ha seriosos conflictes religiosos. Per exemple a l'Àsia central, amb el renaixement islàmic; o a Ucraïna, entre ortodoxos i uniates.

Restaurants: En 1987 se'n va inaugurar un d'indi a Moscou, que era el primer restaurant estranger que s'obria a l'URSS. Des d'aleshores, al costat dels tradicionals restaurants russos, n'han aparegut d'altres, regentats per empreses estrangeres -molt més ben preparats i amb uns treballadors increïblement més eficaços que no els apàtics treballadors dels restaurants oficials-. Cap "restaurant" (així s'autodefineix) no ha aconseguit ni més fama ni concurrència que el McDonald de la Plaça Puixkin.

Rock: En els anys del comunisme el rock i el jazz eren vistos com a exemples de la decadència cultural d'Occident i eren estrictament apartats del catàleg de Melodia, la companyia estatal d'enregistrament de discos. Riga i Sant Petersburg eren les úniques ciutats on petits nuclis occidentalitzats tenien accés regular a aquests tipus de música. Més tard el nacionalisme estonià en va fer bandera i el fenomen es va estendre per algunes ciutats industrials com Svèrdlovsk i Vladivòstok. Amb la *perestroika* el rock es va instal·lar en la vida soviètica i fins i tot es va poder celebrar l'històric macroconcert en suport de les víctimes de Txernòbil del 1986. Avui la majoria de